

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Kaszubska współczesność: tożsamość – kultura – pamięć – aktywność społeczna		8.0.12530	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Antropologii Społecznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Etnofilologia kaszubska	forma	stacjonarne
		moduł	język kaszubski w praktyce kulturowej, nauczycielska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Wykład		30 godzin - uczestnictwo w wykładzie;	
Sposób realizacji zajęć		20 godzin - przygotowanie i napisanie samodzielnej pracy zaliczeniowej.	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
Liczba godzin			
Wykład: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		- kaszubski w wymiarze 20.00%	
		- polski w wymiarze 80.00%	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Wykład konwersatoryjny		Sposób zaliczenia	
- Wykład problemowy		Zaliczenie na ocenę	
- Wykład z prezentacją multimedialną		Formy zaliczenia	
		Napisanie samodzielnej pracy – eseju zaliczeniowego	
		Podstawowe kryteria oceny	

Student otrzymuje zaliczenie na podstawie:

- aktywnego udziału w zajęciach (20%);
- pisemnej pracy zaliczeniowej sprawdzającej znajomość literatury obowiązkowej i znajomości treści kształcenia określonych w sylabusie (80%).

Praca pisemna:

- powinna uwzględniać następujące elementy: uzasadnienie wyboru tematu (związanego z zakresem problemowym określonym w sylabusie) i sformułowanie celu pracy; analizę oraz wnioski w formie pogłębionej refleksji autora z uwzględnieniem ew. praktycznych postulatów odnoszących się do problemu badawczego;
- powinna opierać się na minimum 3 pozycjach z literatury naukowej (książka, artykuły z prac zbiorowych lub czasopism naukowych);
- powinna zawierać przypisy źródłowe (w tym obowiązkowo przy każdym cytacie) oraz na końcu bibliografię uwzględniającą wszystkie wykorzystane źródła;
- wskazane jest wykorzystanie różnorodnego materiału ilustracyjnego (np. mapy), statystycznego, prawnego itd. – każdorazowo obowiązkiem jest podanie źródła;
- objętość powinna wynosić od 20 do 40 tys. znaków;
- winna być przesłana w formie doc/pdf – za pośrednictwem poczty elektronicznej w terminie podanym przez prowadzącego zajęcia (niedotrzymanie terminu oznacza brak uzyskania zaliczenia!).

Jakiegokolwiek ślady niesamodzielnosci (plagiatowania) oznaczają automatycznie i ostatecznie ocenę NEGATYWNĄ. Dodatkowym plusem będzie przygotowanie pracy w języku kaszubskim.

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	Praca zaliczeniowa	Aktywny udział w zajęciach (rozmowa na zajęciach)
	Wiedza	
K_W09	+	+
K_W10	+	+
K_W19	+	+
	Umiejętności	
K_U04	+	
K_U05	+	+
K_U06	+	
	Kompetencje społeczne	
K_K08	+	+
K_K10	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

brak

B. Wymagania wstępne

podstawowa znajomość historii Polski i Pomorza po r. 1945, wiedza o współczesnych procesach i zjawiskach kulturowych i społecznych

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z procesem zmian tożsamościowych wśród Kaszubów (w kontekście sytuacji etnicznej i kulturowej Pomorza), ich współczesną kulturą, aktywnością społeczną (w tym obywatelską), procesem samoorganizacji (ruch kaszubsko-pomorski) oraz relacjami międzygrupowymi na Kaszubach po 1989 r.

Treści programowe

1. Współczesna struktura etniczna i językowa Pomorza po 1989 r.:

- relacje międzygrupowe, czyli swoi i obcy na Kaszubach (mniejszości, migracje, wielokulturowość);
- polityka językowa oraz regulacje prawne odnoszące się do społeczności kaszubskiej;
- funkcjonowanie języka regionalnego w sferze publicznej (media, szkoła, życie religijne, aktywność kulturalna, administracja itd.);
- strategia językowa Kaszubów w kontekście sytuacji innych grup mniejszościowych.

2. Przemiany tożsamości Kaszubów:

- etnicyzacja i pluralizacja, a podział tożsamościowy wśród Kaszubów;
 - dynamika zmian tożsamościowych (w świetle wyników spisów powszechnych i badań naukowych);
 - stereotypy a atrakcyjność identyfikacji kaszubskich (czy „kompleks kaszubski” nadal działa?).
3. Problematyczność współczesnej kultury kaszubskiej:
- co zaliczymy do „kultury kaszubskiej” – w tym kontekście nieco o historycznie zmiennym ujmowaniu kultury kaszubskiej: kultura ludowa, chłopska, wiejska, kultura grup zawodowych/ etosowych;
 - kultura kaszubska w dobie późnej nowoczesności/ponowoczesności - wpływ tendencji globalizacyjnych na kulturę etniczną;
 - kaszubska kultura popularna i jej hybrydyczny charakter (szanse i zagrożenia);
 - proces instytucjonalizacji i nowe funkcje społeczne współczesnej kultury kaszubskiej;
 - edukacja kulturalna a praktyki kulturowe Kaszubów;
 - nowe formy komunikacji wewnątrzgrupowej i proces wirtualizacji kultury kaszubskiej.
4. Kaszubska kultura pamięci:
- współczesne praktyki upamiętniania;
 - specyfika kaszubskiej kultury pamięci i kontrowersje z nią związane.
5. Współczesne oblicze instytucjonalne i programowe ruchu kaszubsko-pomorskiego:
- pluralizacja ruchu;
 - zmieniające się funkcje społeczne ruchu kaszubskiego;
 - ruch kaszubski a proces upodmiotowienia obywatelskiego i etnicznego Kaszubów;
 - aktywizm społeczny na Kaszubach – nowe formy zaangażowania (zmiana pokoleniowa, ale czy tylko?).

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć:

- Obracht-Prondzyński C., *Ruch kaszubsko-pomorski. Ludzie – instytucje – idee. Kaszëbskò-pòmòrskò rësznòta. Lëdze – instytucje – deje*, Gdańsk-Gduńsk 2016.
- Obracht-Prondzyński C., Kulikowska K., Fopke T., *Współczesna kultura kaszubska. Terôczasnò kaszëbskò kùltura*, Gdańsk-Gduńsk 2018.
- Obracht-Prondzyński C., Pomierska J., Grzędzicki Ł., *Kaszubi w III RP. Polityka – prawo – edukacja – tożsamość. Kaszëbi w III RP. Pòlitàka – prawò – edukacjò – juwernòta*, Gdańsk-Gduńsk 2019.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta:

- *Gniazdo gryfa. Słownik kaszubskich symboli, pamięci i tradycji kultury*, red. C. Obracht-Prondzyński, Gdańsk 2020.
- *Spółczesność kaszubska w procesie przemian. Kultura – tożsamość – język*, red. K. Kleina, C. Obracht-Prondzyński, „Zeszyty Senackie”, nr 12, Warszawa 2012.
- Obracht-Prondzyński C., *Wielokulturowe Pomorze – wielokulturowy Gdańsk. Szkice z pogranicza*, Gdańsk 2017.
- Obracht-Prondzyński C., *Historia Kaszubów w dziejach Pomorza*, t. V: *Dzieje najnowsze (po 1945 r.)*, Gdańsk 2019.

B. Literatura uzupełniająca:

- Bolduan T., *Nie dali się złamać. Spojrzenie na ruch kaszubski 1939-1995*, Gdańsk 1996.
- Borzyszkowska-Szewczyk M., Obracht-Prondzyński C., *Pomorska kultura pamięci*, [w:] *Pomorska debata o kulturze: kultura na pograniczu – pogranicza kultury*. Edycja II, red. C. Obracht-Prondzyński, K. Kulikowska, Gdańsk 2015.
- Borzyszkowski J., *Istota ruchu kaszubskiego i jego przemiany od połowy XIX wieku po współczesność*, Gdańsk 1982.
- Gaduszewski G., *Struktura narodowo-etniczna, językowa i wyznaniowa Polski. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011*, Warszawa 2015.
- Góral B., *Pejzaż językowy Kaszub jako wykładnik tożsamości etnicznej. Studium socjolingwistyczne*, Poznań 2016.
- *Kim są Kaszubi? Nowe tendencje w badaniach społecznych*, red. C. Obracht-Prondzyński, Gdańsk 2007.
- Kniec W., Goszczyński W., Obracht-Prondzyński C., *Kapitał społeczny wsi pomorskiej*, Wieżycza 2013.
- Lemańczyk M., *Relacje kaszubsko-niemieckie na Pomorzu po 1945 r.*, „Acta Cassubiana”, t. 18, 2016.
- Lemańczyk M., *Spółczesna recepcja wprowadzania i realizowania praw językowych Kaszubów w województwie pomorskim*, „Acta Cassubiana”, t. 19, 2017.
- Mazurek M., *Język – przestrzeń – pochodzenie. Socjologiczna analiza tożsamości kaszubskiej*, Gdańsk 2010.
- Mazurek M., *W poszukiwaniu tożsamości. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie w oczach socjologa*, Gdańsk 2009.
- Obracht-Prondzyński C., *Zjednoczeni w idei. Pięćdziesiąt lat działalności Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego (1956-2006)*, Gdańsk 2006.
- Synak B., *Kaszubska tożsamość. Ciągłość i zmiana. Studium socjologiczne*, Gdańsk 1998.
- Treder J., Breza E., *Sytuacja socjolingwistyczna kaszubszczyzny*, [w:] *Kultura, Język, Edukacja*, red. R. Mrózek, Katowice 2000.

Kierunkowe efekty uczenia się

K_W09, K_W10, K_W19
K_U04, K_U05, K_U06
K_K08, K_K10

Wiedza

K_W09, K_W10, K_W19

Student:

- ma podstawową wiedzę o historii Kaszubów po roku 1989 (K_W09);
- ma podstawową wiedzę o ruchu kaszubsko-pomorskim, o organizacjach społecznych w kontekście polityki językowej w Polsce i Europie (K_W10);
- zna współczesne praktyki upamiętniania, instytucje kultury na Kaszubach, praktyki kulturowe Kaszubów (K_W19).

	Umiejętności K_U04, K_U05, K_U06 Student: <ul style="list-style-type: none">• posiada elementarne umiejętności badawcze niezbędne do ukierunkowanej analizy zjawisk kulturowych, szczególnie dotyczących obszaru Kaszub i Pomorza (K_U04);• samodzielnie analizuje wybrane procesy i zjawiska społeczne, kulturowe, językowe charakterystyczne dla Kaszub i Pomorza (K_U05);• umie napisać pracę stylistyczną o charakterze argumentacyjnym, w której cytuje źródła i formułuje własne wnioski (K_U06).
	Kompetencje społeczne (postawy) K_K08, K_K10 Student: <ul style="list-style-type: none">• rozumie potrzebę dbania o dziedzictwo narodowe, poprawność i czystość języka dla zachowania tożsamości jednostkowej i zbiorowej oraz złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń (K_K08);• jest na bieżąco z najważniejszymi tendencjami w kulturze współczesnej, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień regionalnych i międzykulturowych (K_K10).
Kontakt cezary.obracht-prondzynski@ug.edu.pl	